



ת"פ 6747/12/11 - מדינת ישראל נגד מוסטפה עבדאל רחמן

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 6747-12-11 מדינת ישראל נ' עבדאל רחמן

בפני כב' השופטת חגית מאק-קלמנוביץ, ס. נשיא

בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

מוסטפה עבדאל רחמן

הנאשמים

הכרעת דין

העובדות וההליכים

1. נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של שימוש פחזני באש או בחומרים מסוכנים, עבירה לפי סעיף 338 (ג) לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין). בכתב האישום נטען כי הנאשם החזיק בכפר אבו - גוש, במכולות שברשותו, גז פחמימני מעובה (גפ"מ, ולהלן גם גז) מבלי שנקט אמצעי זהירות מספני סכנה מסתברת הכרוכה באש או בחומר לקיח או נפיץ.

על פי כתב האישום מדובר ב-119 מיכלי גפ"מ במשקל של כשנים עשר ק"ג, ו-17 מיכלי גפ"מ במשקל ארבעים ושמונה ק"ג. בכתב האישום מפורטות ההוראות הרלוונטיות בחוק הגז (בטיחות ורישוי) התשמ"ט - 1989, בצו הגז (בטיחות ורישוי) (בטיחות ההחסנה של מיכלים ומכלי מחנאות במחסן גפ"מ ומחסן עזר) התשנ"ב-1992 ותקנות הגז (בטיחות ורישוי) (רישוי העוסקים בעבודות גפ"מ) התשס"ו-2006. אלו כוללות דרישות לתנאי איחסון של גפ"מ, כולל מרחקי בטיחות בין המכלים, אופן ההחסנה, תקני חשמל, אמצעי כיבוש אש ועוד.

2. בכתב האישום פורט כי הנאשם לא עמד בתנאים שנקבעו בחקיקת המשנה הנ"ל, ולא פעל בהתאם לסטנדרט הבטיחות הנדרש, כמפורט להלן:

א. הנאשם החזיק במיכלי הגפ"מ במכולה סגורה, ללא אוורור וללא אמצעי כיבוי מתאימים, באופן שאינו מאפשר שחרור הגז הכלוא ועלול להגביר את עצמת הפיצוץ או הדליקה, אם יתרחשו.

ב. הנאשם אחסן את המכלים האחד על השני.

ג. הנאשם לא החזיק במטפים, גלאי אש ומערכת התזת מים.

עמוד 1



ד. הנאשם החזיק במיכלי הגפ"מ ללא היתר מטעם הרשות המקומית, ללא אישור כיבוי אש וללא רישיון ממשרד התשתיות.

3. בתשובתו לאישום (פרוטוקול מיום 26.12.12 עמ' 1) הודה הנאשם בהחזקה של 119 מיכלי גז אשר נתפסו במכולות. הוא טען כי לא היה מודע לכך שיש צורך ברישיון להחזקת הגז, וסבר שהדבר אינו יוצר סיכון. בנוגע לרישיון לעבודות בגפ"מ טען הנאשם כי פעל כסוכן של אדם אחר שיש לו רישיון של ספק גז מורשה, וכי הדבר מקובל ומותר.

4. ב"כ הנאשם העלה טענות מקדמיות שונות בנוגע להגשת כתב האישום. חלק מהטענות המקדמיות הועלו בתחילת הדיון וטענות נוספות הועלו במהלכו. בהחלטה מיום 13.2.14 דחיתי טענת אכיפה בררנית וחוסר סמכות של התביעה להגיש את כתב האישום. טענות נוספות שהועלו יידונו בהמשך הכרעת הדין.

ביום 5.5.13 הגישו הצדדים הודעה לבית המשפט בה צומצמו הפלוגתאות. הצדדים הבהירו, בין היתר, כי הנאשם אינו מואשם בעבודה ללא רישיון אלא באחסון ללא היתר, וכי הנאשם חוזר על הודעתו שהמיכלים שנמצאו במכולה בתאריך 26.4.10 הובאו לשם על ידו ונשמרו עבורובמכולות שהיוברשותו. הצדדים הודיעו כי המאשימה מוותרת על חלק מעדי התביעה ועל הסכמתם להגשת דיסקים ותמונות שנכללו בחומר החקירה.

הראיות

5. מטעם התביעה הוגשו הודעות הנאשם, חוות דעת וזכ"ד של העד זיו אטיאס ממשרד התשתיות ודו"ח תפיסה של הפריטים שנתפסו בחיפוש. מטעם הנאשם הוגשה הודעה של מר שמעון בן שלמה. הנאשם עצמו נמנע מלהעיד.

6. בהודעה ת/1 הודה הנאשם, בין היתר, בכך שאין לו רישיון לאחסן גז, שמכבי האש לא בדקו את בטיחות האחסון במחסן שלו מבחינת בטיחות, שנתפסו במחסניו כ-20 בלונים גדולים מלאים, 180 בלונים קטנים מלאים ו-120 בלונים ריקים, וכי על אף שאינו מומחה לסכנות, ברור לו שזה מסוכנות והוא ישלם על הטעויות (שורות 50-61). עם זאת, הנאשם טען כי במכולות היו שני מטפי כיבוי (שורה 54).

7. חוות דעתו של העד זיו אטיאס הוגשה בהסכמה, בכפוף לכך שב"כ הנאשם הסכים לחלקים העובדתיים שבחוות הדעת בלבד, ולא לניתוח המשפטי שבה. חוות הדעת ת/3 נערכה על ידי העד, שהוא עובד משרד התשתיות הלאומיות, וממוענת אל מר שמעון בן שלמה, מנהל אגף במשרד. במסמך ת/3 מתאר העד אטיאס את אופן החזקת מיכלי הגז בשני האתרים, כאשר האתר השני מדובר בשתי מכולות סגורות שהכילו בלוני גז שחלקם מלאים, כאשר המיכלים מאוחסנים במספר קומות זה על זה, באופן העלול לגרום להצטברות גז במקרה של דליפה.

במאמר מוסגר אעיר כי העד מתאר בחוות הדעת את הפשיטה שנערכה ביום 26.4.10 על שני אתרים בהם הוחזקו מיכלי גז וצוברים, האתר האחד ברחוב התמר 7 באבו גוש והאתר השני בדרך עפר היורדת מהאתר הראשון לכיוון כביש 1. במסמך "תגובת המאשימה ל"הערה מטעם הנאשם" שהוגש ביום 9.6.14 הובהר כי בתיק זה מיוחסת לנאשם החזקת המיכלים באתר השני, היינו בדרך העפר.



8. אטיאס רשם בחוות הדעת כי "אמנם במקום אין מגורים, אבל דליפת גז או חלילה מזה שריפת הצמחיה הסבוכה הסמוכה למכולות (באיזור הזה היו שריפות יער רבות) היתה יכולה לגרום להתחממות והתלהטות של בלוני הגז ולתהליך ביקוע מיכלים וסדרת פיצוצים של מאות מיכלי גז. במקרה זה ישנה גם סכנה מוחשית לנהגים בכביש 1 הסמוך..." (תחתית עמ' 2 למסמך ת/3). בהמשך חוות הדעת פירט העד את הוראות החיקוק הרלוונטיות, אולם מאחר שהדבר חורג מההסכמה הדיונית בין הצדדים שלא להתייחס לניתוח המשפטי, לא אתיחס לכך.

אציין עוד בנוגע להסכמה הדיונית כי גם אם ב"כ הנאשם התכוון לכך שההערכה לגבי הסכנה הנשקפת ואופן התממשותה האפשרי הוא בגדר חוות דעת, הרי שדי בתיאור העובדתי גרידא, של עשרות מיכלי גז מאוחסנים במכולה סגורה בשטח חקלאי שיש בו צמחיה, כדי להבהיר לכל אדם את הסכנה הנובעת מהמצב. כך שהסכנה הנשקפת מאופן האכסון המתואר היא בגדר ידיעה שיפוטית.

9. מסמך ת/4 נערך אף הוא על ידי העד זיו אטיאס. במסמך זה הנושא כותרת זכרון דברים, ואף הוא ממוען אל מר בן שמעון, תיאר אטיאס את המבצע מבחינה אופרטיבית. בין היתר תיאר את היקף הכוחות שהיה מעורב במבצע - אנשי משרד התשתיות, שוטרי המשטרה הכלכלית, שוטרי תחנת מבשרת ציון כולל מפקד התחנה ושני קצינים, שוטרי ולוחמי מג"ב, חבלנים ושוטרי יחידת הכלבנים, סך הכל למעלה מחמישים אנשי כוחות הביטחון. עוד מתוארת במסמך העמסת בלוני הגז על משאיות, כך שבשני האתרים מדובר בסך הכל במאות בלונים.

10. מטעם הנאשם הוגשה, כאמור, הודעתו של מר שמעון בן שלמה. כמו כן העיד מטעמו מר אלברט עמר. שתי העדויות לא התייחסו ישירות לנושא החזקת בלוני הגז על ידי הנאשם, ולא התיימרו לקעקע את טענות התביעה בנושא זה.

11. ההודעה נ/1 היא הודעתו של מר בן שלמה, עובד משרד התשתיות, אשר מסר למשטרה מידע שברשותו בנוגע לעבירות שבוצעו על ידי הנאשם. ב"כ הנאשם ביקש ללמוד מפער הזמנים שבין מסירת ההודעה למשטרה, ביום 7.9.09, לבין מועד ביצוע החיפוש והתפיסה, ביום 26.4.10, על כך שהמשטרה לא ראתה במצב סכנה של ממש, שכן לא מיהרה לפעול.

12. העד אלברט עמר הוא גמלאי של משרד התשתיות הלאומיות אשר טיפל במסגרת תפקידו בתיקי גז. הוא פוטר מעבודתו בעקבות חקירה פלילית ונמצא אשם בדין משמעתי (פרוטוקול עמ' 22, 28). כיום הוא עובד כיועץ גז עצמאי (עמ' 23). העד העיד כי לא זכור לו מקרה זבו אחסון גז טופל בכתב אישום אלא בהליך של קנס בלבד, אלא אם כן הנאשם היה מעורב בעבירות נוספות (עמ' 24 שורה 25, עמ' 26 שורות 11, 12).

13. ניתן, איפוא, לקבוע במסגרת סיכום ביניים כי הנאשם הודה למעשה בעובדות המיוחסות לו, בכך שהחזיק ב-136 מיכלי גז באתר שלא קיבל אישור לכך ולא היה מפוקח על ידי הגורמים המוסמכים בחוק.

טענות ההגנה

14. טענות ההגנה של הנאשם לא התמקדו בעצם החזקת מיכלי הגז אלא בהחלטת המאשימה להעמיד



את הנאשם לדין. אתייחס לטענות אחת לאחת:

טענה לפיה היה על המאשימה להסתפק בקנס מנהלי ולא בהליך פלילי

15. הטענה המרכזית שעליה חזר ב"כ הנאשם בהזדמנויות שונות ובהקשרים שונים גורסת כי היה על המאשימה להסתפק בהטלת קנס מינהלי ולא בהליך פלילי. אני סבורה שיש לדחות את הטענה. הגשת כתב האישום נגד הנאשם במקרה זה מוצדקת, מטעמים אחדים.

חומרת העבירה ומסוכנות

16. בהחלטה בטענות המקדמיות מיום 13.2.14 דחיתי את הטענה שהיה על המאשימה להסתפק בקנס מינהלי. במישור הפורמלי סברתי כי שוטרים שהם תובעים מוסמכים להגיש כתב אישום בעבירות הנדונות. במישור המהותי ציינתי כי עובדות כתב האישום מתארות לכאורה החזקת כמות גדולה של מיכלים בתנאים שאינם מתאימים, ללא אוורור, ניקוז ואמצעי כיבוי מתאימים וללא ההיתרים הנדרשים. אין מדובר בליקויים טכניים אלא בליקויי בטיחות, המצדיקים העמדה לדין בעבירות על פי חוק העונשין ולא בעבירות מינהליות בלבד (ראו בג"ץ 4445/02, ורדה מור נגד ראש עיריית הרצליה, פ"ד נו (6) 900).

דברים אלה נכונים שבעתיים עתה, לאחר שהנאשם הודה בעובדת החזקת מיכלי הגז ללא היתר, ולאחר שהוכח האופן בו הוחזקו המיכלים במסמך ת/3.

17. ב"כ הנאשם הפנה גם לטענת הנאשם בהודעתו, לפיה החזיק מטפי כיבוי במכולות. אכן, טענה זו לא נסתרה. אולם המטפים הם רק אמצעי אחד מיני רבים הנדרשים בהתאם לחקיקה הדנה בהחזקת גפ"מ, ואין צורך במומחיות כדי להבין שמטפים אינם מספיקים למניעת שריפת ענק ופיצוץ בלונים העלולים להיגרם במקום בו מאוחסנים עשרות ומאות מיכלי גז מלאים.

הוכחת מדיניות התביעה

18. ב"כ הנאשם מבקש ללמוד מעדותו של מר אלברט עמר על מדיניות שלפיה אין מעמידים לדין על עבירות של החזקת גז.

אכן, עמר העיד כי בעבירות של אחסון מיכלי גז שלא כדין נהוג היה להטיל קנסות. העד עמר העיד על עצמו כי פוטר מעבודתו על רקע חקירת משטרה בחשד לקבלת שוחד, ולאחר שהורשע בדין משמעתי. אולם גם אם אתעלם מנתונים אלו, אין בדברי העד כדי להצביע על כך שנכון היה לנקוט גם במקרה הנדון בדרך המינהלית, מטעמים אחדים. ראשית, במקרה זה מדובר על החזקת כמות גדולה ביותר של מיכלים. על מנת להוכיח זהות בין המקרים אליהם התייחס העד לבין המקרה שבפני, היה צורך להראות דמיון עובדתי מעבר לעובדה שמדובר באחסנת מיכלי גז, והדבר לא נעשה. שנית, לגבי הנאשם שבפני ננקטו בעבר הליכים מינהליים, אולם הוא חזר ועבר עבירות בתחום הגז: כך, בעמ' 3 שורה 18 ואילך, ב"כ המאשימה הסביר את הגשת כתב האישום ולא ההליך המינהלי בכך שלנאשם יש עבר מינהלי אולם הדבר לא גרם לו להימנע מלעבור עבירות נוספות. מיד לאחר אמירת דברים אלה העיר ב"כ הנאשם כי הוא "מסכים לכל מה שאמר חברי" (שם, שורה 21). בנוסף על מדברי הצדדים במהלך המשפט ומהראיות שהוגשו עדויות לכך שהנאשם היה מעורב בעבר בעבירות הקשורות



להחזקת והובלת גז. בהודעתו ת/1 הזכיר הנאשם עצמו אירוע בו נתפס מוביל מספר מיכלי גז ללא היתר, והצדדים התייחסו מספר פעמים להליך מקביל שהתנהל בפני כב' השופט מינטקביץ. כך שאין מחלוקת על כך שאין מדובר באדם שזהו לו מפגש ראשון ויחיד עם שלטונות החוק בנוגע לעבירות גז.

19. ב"כ הנאשם טען בסיכומיו כי על מנת להוכיח עבירה לפי סעיף 338 לחוק העונשין, על המאשימה להראות עליית מדרגה לעומת עבירות הקנס של אחריות קפידה. נראה שהוכחה עליית מדרגה שכזו, הן בכך שאין מדובר בהליך ראשון ויחיד המתנהל נגד הנאשם, הן בחומרת העבירה בנסיבות שבהן בוצעה כפי שפורט לעיל.

טענה לפיה דחיית מבצע התפיסה מצביעה על כך שהמשטרה לא ייחסה מסוכנות ממשית לתנאי החזקת הגז

20. על סמך עדות העד עמר שנמסרה בחודש ספטמבר 2009, והזמן שעבר עד ביצוע החיפוש בחודש אפריל 2004, ב"כ הנאשם מבקש ללמוד כי מבחינת המשטרה מדובר באירוע "בעצמות נמוכה" ולא באירוע מסוכן במיוחד (עמ' 29). עד התביעה מרון שרעבי, שגבה את הודעות הנאשם בתיק, נחקר בנושא זה והעיד כי בתקופה שבין קבלת המידע לבין היציאה למבצע בוצעה חקירה סמויה ונאספו ראיות נגד הנאשם (עמ' 10 שורה 12 ואילך). לכך נוסף התיאור במסמך נ/4, המתאר את הכוחות הרבים שנדרשו לביצוע המבצע (על פי האמור שם למעלה מחמישים אנשי משטרה בתפקידים שונים). אין ספק שהחקירה האמורה לא היתה היעד החשוב ביותר של משטרת ישראל, אולם בנסיבות שתוארו פער הזמנים המתואר אינו מצביע על זניחת החקירה ועל העדר חשיבות שיוחסה לה, אלא על הצורך להיערך לקראתה.

טענת אפליה לעומת ספקי גז אחרים

21. ב"כ הנאשם טען כי אין מדובר בכמות גדולה של בלוני גז, שכן כל ספקי הגז מחזיקות כמויות גדולות של מיכלים. אולם ספקי הגז המורשים אמורים לפעול על פי הסטנדרטים הנדרשים בחוק, ותחת פיקוח הגורמים המוסמכים, ובכך לנטרל את הסכנה הנשקפת מריכוז גדול של מיכלי גז. כל אלו לא נעשו על ידי הנאשם.

22. הסיגור טען עוד כי היה על המאשימה להגיש גם כתבי אישום נגד הספקים שסיפקו גז לנאשם. בנושא זה אין בפני ראיות מלבד אמירה כללית ביותר בעדותו של עמר (בעמ' 25 שורה 4 ואילך). מכל מקום, גם אם היתה מעורבות כלשהי של ספק גז באספקת לנאשם, הרי שהאחריות העיקרית לעבירה המיוחסת לנאשם, הנוגעת לדרך האחסנה וההחזקה של מיכלי הגז, מוטלת על הנאשם עצמו ולא על הספק.

23. לכל האמור יש להוסיף את העובדה שהנאשם נמנע ממתן עדות ומסירת גירסה בבית המשפט. אמנם אין בכך כדי ליצור ראיות יש מאין, אך הדבר מהווה חיזוק לראיות התביעה.

לאור כל האמור אני דוחה את טענות ההגנה, ומרשיעה את הנאשם בעבירה לפי סעיף 338(3) לחוק העונשין.

